

నేటి ప్రతి క్షణం - ప్రజల కోసం

మహోదయ

తెలుగు దినపత్రిక

ప్రచురణ : ఆంధ్రప్రదేశ్, సంపుటి 01, సంచిక 97, సంపాదకులు : గోంగూర శ్రీనివాసరావు, పేజీలు -8, గురువారం - 28 - మే - 2026 , వెల రూ.5/-

“గొడ్డలి పార్టీ అంటే సైకోకి కోపం వచ్చింది అంట

మాది గూగుల్ -- మీది గొడ్డలి
మాది ఫైటర్ జెట్స్ -- మీది ఫ్యాక్షన్
మాది కియా -- మీది కిడ్నాప్.

- నీది టెన్స్ పేపర్ కొట్టిన హిస్టరీ.. నాది స్టాన్ ఫోర్డ్ హిస్టరీ. నారా లోకేశ్
- మూడు అక్షరాల బ్రాండ్ సీజీఎన్ అన్న లోకేశ్
- భవిష్యత్తును ముందుగానే చూసే లీడర్ చంద్రబాబు అని కితాబు
- ఇకపై ప్రతి ఎన్నికలో మనమే గెలవాలని పార్టీ శ్రేణులకు పిలుపు **మిగతా 2 లో**

చంద్రబాబును ఎదుర్కోవాలి.. ప్రతిచోటా వైసీపీ జెండా ఎగరాలి

- ▶ స్థానిక ఎన్నికలపై జగన్ ఫోకస్
- ▶ స్థానిక సంస్థల ఎన్నికలకు సిద్ధం కావాలని పార్టీ శ్రేణులకు జగన్ పిలుపు
- ▶ ఏకగ్రీవ ఎన్నిక జరిగితే నియోజకవర్గ ఇంచార్జి వైఫల్యంగా పరిగణిస్తానని హెచ్చరిక

గొడ్డలి పార్టీకి, టీడీపీకి పోలికే లేదు వారిది విభిన్నమైతే మనది అభివృద్ధి

స్థానిక సంస్థల ఎన్నికలకు సిద్ధం కావాలని పార్టీ శ్రేణులకు పిలుపు

- ★ గొడ్డలి పార్టీకి నెవర్ అగైన్.. ఇగోలకు పోవద్దు.. అభివృద్ధి మంత్రం మనది
- ★ ల్యాండ్ టైటిలింగ్ యాక్టు రద్దు చేశామని వెల్లడి
- ★ విద్యుత్ ఛార్జీలు పెంచేది లేదని హామీ
- ★ ఆరోగ్యకర, సంపన్న సంతోష ఏపీ నిర్మాణమే కూటమి లక్ష్యమన్న సీఎం

గత వైసీపీ ప్రభుత్వంపై తీవ్రస్థాయిలో విమర్శలు గుప్పించారు. వారిది విధ్వంసకర పాలన అయితే, తమది అభివృద్ధి మంత్రమని స్పష్టం చేశారు. పేదలకు కావాల్సింది సంక్షేమమే తప్ప గొడ్డలివేట్లు కాదని, యువతకు ఉద్యోగాలు కావాలి కానీ గొడ్డలిపోట్లు కాదని ఘాటుగా వ్యాఖ్యానించారు. “వేట కొడవళ్ల మంచి గొడ్డలి పార్టీగా మారడం వారి విధానం. బోక్ అర్ నాల్ సేమ్” అంటూ టీడీపీ, వైసీపీల మధ్య ఉన్న తేడాను వివరించారు. గొడ్డలి పార్టీ చేసే కుయ్యకులు భయపడబోమని, ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా టీడీపీని అడ్డుకోలేదని హెచ్చరించారు. **మిగతా 2 లో**

ఎండ తీవ్రత నేపథ్యంలో ప్రజలకు ప్రధాని మోదీ కీలక సూచనలు

వీలైనంత వరకు మధ్యాహ్నం సమయంలో బయటకు వెళ్లవద్దని సూచన

ఢిల్లీ: దేశంలోని చాలా ప్రాంతాల్లో ఉష్ణోగ్రతలు విపరీతంగా పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో, ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ ప్రజలకు కీలక సూచనలు చేశారు. తీవ్రమైన వేడి వరిస్థితుల్లో

ఆడబిడ్డల వల్లే విజయం.. ఇది మహిళా మహానాడు: చంద్రబాబు

ఇటీవలి విజయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని మహానాడును మహిళలకు అంకితం చేస్తున్నామన్న చంద్రబాబు

స్కీడ్ ఆఫ్ డూయింగ్ జజనెస్' విధానంతో వలసలకు వేగంగా అనుమతులు ఇస్తున్నామని వెల్లడి

ఏఐ, ఏరోస్పేస్ వంటి రంగాలలో ఏసీని గ్లోబల్ టెక్ హబ్ గా మారుస్తామని హామీ

మోగా డీఎస్సీ, పోలీస్ నియామకాలతో యువతకు ఉద్యోగ భరోసా కల్పించామన్న సీఎం

వచ్చే ఎన్నికల కోసం కాదు, భావితరాల కోసమే తమ ప్రభుత్వం పనిచేస్తుందని స్పష్టీకరణ

అమరావతి: ఇటీవలి ఎన్నికల విజయంలో మహిళలు కీలక పాత్ర పోషించారని, అందుకే ఈ మహానాడును వారికి **మిగతా 2 లో**

పేదల ఇళ్ల కోసం విలువైన ప్రభుత్వ భూములు

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా త్వరలో ఇందిరమ్మ ఇళ్ల పంపిణీ కార్యక్రమం చేపడతాం

ఇప్పటికే సుమారు లక్ష ఇళ్ల నిర్మాణం పూర్తయింది

జూన్ చివరి నాటికి మరో లక్ష పూర్తవుతాయని జిహెచ్ఎంసీ పరిధిలో 18వేల ఇళ్ల మంజూరు చేశాం

హైదరాబాద్: రాష్ట్రవ్యాప్తంగా కార్యక్రమం చేపడతామని తెలంగాణ త్వరలో ఇందిరమ్మ ఇళ్ల పంపిణీ మంత్రి పొంగులేటి శ్రీనివాస్ రెడ్డి తెలిపారు. ఇప్పటికే సుమారు లక్ష ఇళ్ల నిర్మాణం పూర్తయిందని చెప్పారు. జూన్ చివరి నాటికి మరో లక్ష పూర్తవుతాయన్నారు. జిహెచ్ఎంసీ పరిధిలో 18వేల ఇళ్ల మంజూరు చేశామని **మిగతా 2 లో**

కర్ణాటకలో నాయకత్వ మార్పుపై ఉత్కంఠ.. 'తర్వాత మాట్లాడతానన్న సిద్ధరామయ్య

కర్ణాటక : కర్ణాటక లో ముఖ్యమంత్రి మార్పుపై ఊహాగానాలు తీవ్రస్థాయికి చేరాయి. కాంగ్రెస్ అధిష్టానంతో భేదీ కోసం ఢిల్లీ వెళ్లి తిరిగి వచ్చిన సీఎం సిద్ధరామయ్య నాయకత్వ మార్పు ప్రచారంపై స్పందిస్తూ..

హైదరాబాద్లో హైద్రా భారీ ఆపరేషన్.. ఒక్కరోజులోనే రూ.4,117 కోట్ల విలువైన భూములకు విముక్తి

కోకాపేట, భానామెట్ ప్రాంతాల్లోని చెరువు కబ్జలను అడ్డుకున్న హైద్రా

ప్రముఖ రియల్ ఎస్టేట్ సంస్థలు చేపట్టిన అక్రమ నిర్మాణాల బట్టబయలు ఒక్క కోకాపేటలోనే రూ.3,000 కోట్లకు పైగా విలువైన భూములకు విముక్తి కబ్జకు గురైన చెరువులను, రోడ్డు స్థలాలను స్వాధీనం చేసుకుని కంచె ఏర్పాటు

హైదరాబాద్: హైదరాబాద్ మహానగరంలో అత్యంత ఖరీదైన ఐటీ కారిడార్, **మిగతా 2 లో**

ఆఫ్ లైన్ అయినా, హైబ్రిడ్ మోడల్ అయినా టీమ్ 11 కి బ్యాటింగ్ తప్పదు: మహానాడులో నారా లోకేశ్

హైబ్రిడ్ మోడల్ లో మహానాడు అనగానే టీమ్ 11 సంబంధాలు చేసుకున్నారంటూ అంటూ ఎద్దేవా

దేశానికి సంక్షేమాన్ని పరిచయం చేసింది ఎన్టీఆర్ అని కితాబు

రాజకీయాల్లో ఎన్టీఆర్ ట్రెండ్ సెట్ చేశారని వ్యాఖ్య **మిగతా 2 లో**

టీ-వర్క్ ను తీసుకొచ్చింది కేసీఆర్

- తెలంగాణలో ఆ బీజెం ఎన్నో ఏళ్ల క్రితమే కేసీఆర్ నాయకత్వంలో పడింది
- స్టార్టప్లకు కేవలం మాటల ప్రాంతాహం కాదు..
- ప్రపంచ స్థాయి ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్, అత్యాధునిక టెక్నాలజీ, ఇన్నోవేషన్లకు పూర్తి స్వేచ్ఛ ఇచ్చింది నాటి భారాస ప్రభుత్వం
- 'ఎక్స్'లో కేటీఆర్
- కేసీఆర్ ఆలోచనల్లో పుట్టి, యువత చేతుల్లో సాంకేతిక శక్తిగా మారిన గొప్ప వేదిక ఇది

పోస్టల్ విధానం రద్దు.. ఇకపై పెన్నునే నేరుగా బ్యాంకు ఖాతాల్లోకి జమ

అర్బులైన వారికి కొత్త పెన్షన్ల మంజూరుకు మొదటి ప్రాధాన్యత

- ▶ పంచాయతీ సిబ్బందికి తీపి కబురు చెప్పిన రేవంత్ సర్కారు
- ▶ రాష్ట్రంలోని 50 వేల మంది పంచాయతీ సిబ్బందికి ఒకటో తారీఖునే జీతాలు
- ▶ జీతాల కోసం ప్రతినెలా రూ. 50 కోట్ల ప్రత్యేక నిధుల విడుదల
- ▶ గ్రామ పంచాయతీలకు ఆర్థిక స్వేచ్ఛ కల్పిస్తూ కీలక నిర్ణయం

హైదరాబాద్: రాష్ట్రంలోని గ్రామ పంచాయతీ సిబ్బందికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం తీపి కబురు అందించింది. సుమారు 50 వేల మంది గ్రామ పంచాయతీ సిబ్బందికి ప్రతి నెలా ఒకటో తారీఖునే జీతాలు చెల్లించాలని ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి ఆధికారులను ఆదేశించారు. ఐఏఎస్ అధికారులకు సమయానికి జీతాలు అందినట్లే, క్షేత్రస్థాయిలో పనిచేసే పంచాయతీ సిబ్బందికి వేతనాలు అందాలని ఆయన స్పష్టం చేశారు. మంగళవారం పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖపై ఉన్నతాధికారులతో సీఎం సమీక్ష నిర్వహించి, పలు కీలక సూచనలు చేశారు. గ్రామ పంచాయతీ సిబ్బంది **మిగతా 2 లో**

సింగరేణిపై బాల్య సుమన్ వ్యాఖ్యలు.. కాంగ్రెస్ నేతలు సీరియస్

- 'బాల్య సుమన్ చేసిన వ్యాఖ్యలు చట్ట వ్యతిరేకం
- సుమన్ ను పార్టీ నుండి సస్పెండ్ చేయాలి
- టీబీజీకేఎస్ కు పూర్వ వైభవం తీసుకురావడానికి మిలిటెంట్ తరహా కార్యకలాపాలు చేయాలి
- కాంగ్రెస్ పాలన మూడేళ్లకు చేరుకుంటున్న తరుణంలో, గట్టిగా ఒత్తిడి తెస్తేనే కార్మిక వర్గం తమ వైపు నిలుస్తుంది

'గోదావరి పవిత్రత దెబ్బతింటే ఊరుకోం... డిప్యూటీ సీఎం పవన్ కళ్యాణ్ ఆదేశాలు శిరోధార్యం..!'

- మంత్రి దుగ్గేష్.. - గోదావరి కాలుష్య నివారణ

ధ్యేయం... పీసీబీ నోడల్ ఏజెన్సీగా 'స్పెషల్ టాస్క్ ఫోర్స్' ఏర్పాటు... జీవో జారీ చేసిన ప్రభుత్వం! 'ఆంధ్రా పేపర్ మిల్లు' యాజమాన్యానికి ఘాటు హెచ్చరిక... రూ.13 కోట్ల మున్సిపాలిటీ బకాయిలపై మంత్రి దుగ్గేష్ ఆగ్రహం! - రూ.

8,500 కోట్లతో 2027 గోదావరి మహా పుష్కరాల భారీ ప్రణాళిక... శరవేగంగా సాగునున్న పనులు! - ఈసారి గోదావరి పుష్కరాల పూర్తిగా 'ప్లాస్టిక్ రహితం'... కుంభమేళా తరహాలో పర్యాటక శాఖ తరఫున టెంట్ సీటీలు, హామ్ స్టేల ఏర్పాటు!

రాజమహేంద్రవరం, నేటి శుభోదయ ప్రతినిధి (పి.కె); రాష్ట్ర డిప్యూటీ సీఎం పవన్ కళ్యాణ్ రెండు రోజుల రాజమహేంద్రవరం పర్యటన అత్యంత విజయవంతమైందని రాష్ట్ర పర్యాటక, సాంస్కృతిక, సినిమాటోగ్రఫీ మంత్రివర్గం కందుల దుగ్గేష్ వెల్లడించారు. బుధవారం రాజమహేంద్రవరంలోని హుకుంపేట కార్యాలయంలో జరిగిన మీడియా సమావేశంలో ఆయన మాట్లాడారు. డిప్యూటీ సీఎం పర్యటనలో ఆదికార, స్థానిక యంత్రాంగం ఒక్కసారిగా అల్లెల్ని అప్పడమే కాకుండా, అందరిలో ఒక సరికొత్త స్పూర్తి, జవాబుదారీతనం వచ్చాయని ఆనందం వ్యక్తం చేశారు. రాబోయే 2027 గోదావరి పుష్కరాలను ఎంత సమర్థవంతంగా నిర్వహించాలనే అంశంపై పూర్తి స్పష్టత, ఒక ఖచ్చితమైన రోడ్ మ్యాప్ సిద్ధమైందని, కాలుష్య రహితంగా పుష్కరాలను నిర్వహించాలని మంత్రి స్పష్టం చేశారు.

దెబ్బతింటే ఊరుకోం... డిప్యూటీ సీఎం పవన్ కళ్యాణ్ రెండు రోజుల రాజమహేంద్రవరం పర్యటన అత్యంత విజయవంతమైందని రాష్ట్ర పర్యాటక, సాంస్కృతిక, సినిమాటోగ్రఫీ మంత్రివర్గం కందుల దుగ్గేష్ వెల్లడించారు. బుధవారం రాజమహేంద్రవరంలోని హుకుంపేట కార్యాలయంలో జరిగిన మీడియా సమావేశంలో ఆయన మాట్లాడారు. డిప్యూటీ సీఎం పర్యటనలో ఆదికార, స్థానిక యంత్రాంగం ఒక్కసారిగా అల్లెల్ని అప్పడమే కాకుండా, అందరిలో ఒక సరికొత్త స్పూర్తి, జవాబుదారీతనం వచ్చాయని ఆనందం వ్యక్తం చేశారు. రాబోయే 2027 గోదావరి పుష్కరాలను ఎంత సమర్థవంతంగా నిర్వహించాలనే అంశంపై పూర్తి స్పష్టత, ఒక ఖచ్చితమైన రోడ్ మ్యాప్ సిద్ధమైందని, కాలుష్య రహితంగా పుష్కరాలను నిర్వహించాలని మంత్రి స్పష్టం చేశారు.

చేయడానికి కూటమి ప్రభుత్వం అన్ని విధాలా సహకరిస్తుందని, ఉద్యోగాల కల్పన, రాయితీలు అందిస్తున్నప్పటికీ వారికి కేవలం ధనార్జన ముఖ్యమైతే చూస్తూ ఉండకూడదు. మున్సిపాలిటీ అండ్ టౌన్ షిప్ మిల్లు కట్టాల్సిన రూ. 13 కోట్ల బకాయిలను నేటికే కట్టలేదని, పలుమార్లు హెచ్చరించినా వారి నుండి సమాధానం లేదని, ఇకపై ఉపేక్షించే ప్రసక్తి లేదని, నిబంధనలు పాటించకపోతే కఠిన చర్యలు ఉంటాయని మాన్ వార్నింగ్ ఇచ్చారు. ధనార్జన చూసుకున్నప్పటికీ, కార్యకల నంక్షేమం చూసుకున్నప్పటికీ ప్రజల ప్రాణాలతో పరిశ్రమలు చెలగాటమౌతోన్నాయి. పరిశ్రమలు గానీ, ఇతరులు గానీ మురుగునీరు నేరుగా నదిలోకి వదిలితే ఇకపై డెరింటిఫికేషన్ ప్రక్రియ లేదు, చట్టప్రకారం నేరుగా జైలుకు పంపి తీవ్రమైన చర్యలు ఉంటాయన్నారు.

రూ.100 కోట్ల పంచాయతీరాజ్ నిధులు -- ప్లాస్టిక్ రహిత పుష్కరాలు..

గోదావరి పుష్కరాల జరిగే 6 జిల్లాల్లో పంచాయతీరాజ్ శాఖ తరఫున రూ. 100 కోట్ల నిధులు ఇచ్చేందుకు డిప్యూటీ సీఎం పవన్ కళ్యాణ్ చొరవ చూపించడం సంతోషకరమన్నారు. దీనికోసం గ్రామాల్లో ప్రత్యేక ప్రణాళిక సిద్ధం చేసి ఆయా ఘట్టాలను బాగు చేసుకొని భక్తులకు సరైన పుణ్యస్నానం చేసేలా పంచాయతీరాజ్ శాఖ, గ్రామాలు, పరిపాలన విభాగాలు కలిసి యాక్షన్ ప్లాన్ తయారు చేసి కార్యక్రమానికి శ్రీకారం చుట్టారు. పుష్కరాలను వచ్చే దాదాపు 10 కోట్ల మంది భక్తులకు స్వస్థమైన, పవిత్రమైన జలాల్లో పుణ్యస్నానాలు కల్పించడమే కూటమి ప్రభుత్వ ప్రధాన లక్ష్యం అన్నారు. పర్యావరణ పరిరక్షణే ధ్యేయంగా ఈసారి పుష్కరాలను పూర్తిగా 'ప్లాస్టిక్ రహితం'గా నిర్వహించాలనే సంకల్పంతో ఉన్నామన్నారు. డిప్యూటీ సీఎం సూచన మేరకు పంచాయతీల వారికి స్థానిక ఆవసరాలకు అనుగుణంగా ప్రత్యేక ప్రణాళికలు సిద్ధం చేస్తున్నామన్నారు. గోదావరిని తల్లిగా భావించి వ్యర్థాలు వేయకుండా ప్రజల్లో విప్లవ అవగాహన కల్పిస్తున్నామన్నారు. ఒక వాడే ఫూల్ ను ఏర్పాటు చేసి, దానిపై వచ్చే స్పందనను బట్టి అన్ని ఘట్టాలను అదే విధంగా తీర్చిదిద్దాలన్నారు. ట్రాఫిక్ నియంత్రణ చర్యలు చేపడతామన్నారు.

- కుంభమేళా తరహాలో ఏర్పాటు -- టెంట్ సీటీలు, హామ్ స్టేలు..!! పుష్కర భక్తుల కోసం సాంప్రదాయ పద్ధతులతో పాటు ఆధునిక హంగులతో కూడిన షాడ్ డౌన్ పాటు హామ్ స్టేలు, టెంట్ సీటీలు ఏర్పాటు చేస్తామని మంత్రి దుగ్గేష్ తెలిపారు. కుంభమేళా తరహాలో ఈ పుష్కరాలను అత్యంత వైభవంగా నిర్వహిస్తామన్నారు. "ఏ ఫూల్ తో స్నానం చేసినా ఒకే పుణ్యఫలం లభిస్తుందని భక్తులకు అవగాహన కల్పిస్తూ భక్తుల రద్దీని నియంత్రిస్తాం. మీడియా ప్రతినిధులు కూడా తమ బాధ్యతను గుర్తుచేస్తూ ఏ ఫూల్ తో స్నానం చేసినా పుణ్యం వస్తుందని ప్రజలకు తెలపాలి" అని కోరారు.

- సినిమా రంగం లభిస్తుంది -- నంది అవార్డుల పునరుద్ధరణ..!! ఏపీటీ సినీమార్కెట్ ముందుకు తీసుకెళ్లేందుకు, పరిశ్రమ అభివృద్ధికి డిప్యూటీ సీఎం ఇచ్చిన విలువైన సలహాలను, సూచనలను తూచ తప్పకుండా పాటిస్తామని సినీమార్కెట్లో మంత్రి కందుల దుగ్గేష్ తెలిపారు. దీనిపై త్వరలోనే సంబంధిత వర్గాలతో సుదీర్ఘంగా చర్చించి తదుపరి అడుగులు వేస్తామన్నారు. ఇటీవలే ఎఫ్ డీసీ కి వైర్లన్, టోర్ మెటర్స్ ను నియమించామని, నంది అవార్డులు, నంది నాటకకళానికై నిర్వహణ, ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్స్ పై డీమో పని చేస్తుందని స్పష్టం చేశారు.

- జనసేన పార్టీ బలోపేతానికి విస్తృత వ్యవహారం.. కుటమి ధర్మాన్ని పాటించే ప్రజా సంక్షేమ పాలనను అందిస్తానే, క్షేత్రస్థాయిలో జనసేన పార్టీని మరింత బలోపేతం చేసేందుకు సమిష్టిగా కృషి చేస్తామని జనసేన నేత కూడా ఆయన మంత్రి దుగ్గేష్ పేర్కొన్నారు. డిప్యూటీ సీఎం పవన్ కళ్యాణ్ ఆదేశాల మేరకు జనసేన కమిటీలను తన (కందుల దుగ్గేష్), మంత్రి నాచిరెడ్డి మహేశ్వర్ ల సారధ్యంలో ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు.

- పరిశ్రమల యజమానులకు మాన్ వార్నింగ్...రూ.13 కోట్ల బకాయిలపై ఆగ్రహం..

స్థానిక వనరులు, సుందరమైన వినియోగించుకొని ధనార్జన చేస్తున్న కంపెనీలకు మంత్రి దుగ్గేష్ తీవ్ర హెచ్చరికలు జారీ చేశారు. "ప్రజా రక్షణ, పర్యావరణ ప్రమాణాలను ఉల్లంఘిస్తే ఎంతటి పరిశ్రమైనా ఉపేక్షించేదీ లేదు. ముఖ్యంగా 'ఆంధ్రా పేపర్ మిల్లు' వ్యర్థాల తీవ్రమైన ఇప్పటికే వలదంపాలు చర్చించాం. ఎఫ్ లెంట్ ట్రేడ్ మెంట్ చేసి గోదావరిలోకి నీళ్లు వదులుతున్నామని మాకు దొంగమాటలు చెబుతున్నారు. నిన్ను స్వయంగా డిప్యూటీ సీఎం, మేము కల్లూ మానీ నీటి గాఢతను చెక్ చేస్తే పీ హెచ్ విలువ 7 కంటే ఎక్కువగానే ఉంది. మీరెంత బాధ్యతారహితంగా ఉన్నారో నిన్నటి ఫుటన చూస్తే స్పష్టమవుతోంది. ఓవైపు లాభాల పొందుతూ కాంట్రాక్టులకు కనీసం వేతనాలు ఇవ్వడం" అని కడియం పేపర్ మిల్లు యాజమాన్యంపై మంత్రి ఫైర్ అయ్యారు. కాలుష్య వ్యర్థాలను పరిశ్రమల వదులుతుంటే వాటర్ వర్క్స్ ద్వారా ప్రజలు ఆ త్రాగునీటిని తీసుకోవాల్సిన దుస్థితి ఏర్పడిందని, దీనిని తీవ్రమైన అలెకంగా పరిగణిస్తున్నామని అన్నారు. పరిశ్రమలను అభివృద్ధి

రూ. 8,500 కోట్లతో గోదావరి మహా పుష్కరాల ప్రణాళిక!

13 నెలల్లో గోదావరి పుష్కరాలను నిర్వహించాలని మంత్రి తెలిపారు. ఈ ఏడాది కాలంలో వర్షాకాలం బోగా కేవలం 9 నెలల కాలం మాత్రమే అందుబాటులో ఉంది, ఈ తక్కువ కాలంలో ఏడు కార్యక్రమాలు చేయగలం అనే అంశంపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించామన్నారు. పుష్కరాల జరిగే 6 జిల్లాల పరిధి కోసం దాదాపు రూ. 8,500 కోట్లతో భారీ ప్రతిపాదనలను సిద్ధం చేశామన్నారు. అన్ని శాఖలకు సంబంధించిన కార్యక్రమాలపై చర్చించామని, పనులు శరవేగంగా ప్రారంభించి నాణ్యతతో ఉండేలా చూస్తామన్నారు. పుష్కరాలు జరిగే జిల్లాల్లోని ప్రజాప్రతినిధుల ప్రతిపాదనలు ఇప్పటికే సీఎం చంద్రబాబునాయుడుకి పంపించామని, ఆయన క్రోడీకరించిన అనంతరం పూర్తి కార్యకలాపాలతో ముందుకు వెళ్తామన్నారు. సీఎం, డిప్యూటీ సీఎం లు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి పుష్కరాలను అద్భుతంగా నిర్వహించి ఇతోధికంగా నిధులు సమకూర్చాలని కృతనిశ్చయంతో ఉన్నారన్నారు.

అభివృద్ధి, సంక్షేమమే టిడిపి జెండా ఎజెండా ఎమ్మెల్యే రాము

- గుడివాడలో 10 వేదికల్లో పర్యవేళ మహానాడు
- కార్యకర్తలతో మమేకమైన ఎమ్మెల్యే రాము.
- వైసీపీపై ఎమ్మెల్యే రాము ఫైర్.. ఏబి వీడియోలతో అబద్ధాల ప్యాక్షరీలా ప్రతిపక్షం-కూటమి చేసిన అభివృద్ధిని తామే చేసినట్లు చెప్పుకునే స్థాయికి వైసీపీ దిగజారింది
- మహానాడు సుధార్లతో స్థానిక ఎన్నికలకు సిద్ధం.
- నియోజకవర్గంలో 280 కోట్ల అభివృద్ధి పనులు మంజూరు
- మంచి వ్యక్తి, అభివృద్ధి ప్రదాత ఎమ్మెల్యే రాముకు మద్దతుగా ఉంటాం: జనసేన ఇన్చార్జ్ శ్రీకాంత్, సీనియర్ టిడిపి నేతలు

పార్టీ శ్రేణులకు పిలుపునిచ్చారు. తెలుగుదేశం పార్టీ పర్యవేళ మహానాడు గుడివాడ నియోజకవర్గంలో బుధవారం ఘనంగా కొనసాగింది. ఎమ్మెల్యే వెనిగండ్ల రాము నియోజకవర్గంలోని 10 మహానాడు వేదికలను స్వయంగా పరిశీలించారు. సత్యనారాయణపురంలోని ఐఎం హోల్, శ్రీరామపురంలోని వెలమ కమ్యూనిటీ హోల్, రాజేంద్రనగర్ లోని జీవీ పూర్వపరంబరాపు కమ్యూనిటీ హోల్, జగన్మోహన్పురంలోని యాదగడ్ల కళ్యాణ మండలం, వికేట్ అంజనేయింగ్ కళాశాల ఆడిటోరియం, లింగవరం కొల్లెచెర్ల ఫంక్షన్ హోల్, నందివాడ మండలం గొంగళపూడి బాధ్యరవాడ ఫంక్షన్ హోల్ లో జరుగుతున్న కార్యక్రమాల్లో ఎమ్మెల్యే పాల్గొన్నారు. కార్యకర్తలతో సరదాగా మాట్లాడి ఉత్సాహపరిచిన ఎమ్మెల్యే రాము, సౌకర్యాలపై ఆరా తీశారు. "అతా చాలా చక్కగా ఉంది" అని కార్యకర్తలు సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. పలుచోట్ల పార్టీ శ్రేణులు స్వచ్ఛాలతో నందివాడ చేశారు. కార్యకర్తలకు భోజనం వచ్చింది వారిలో కలిసి ఎమ్మెల్యే సహా పంక్తి భోజనం చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఎమ్మెల్యే వెనిగండ్ల రాము మాట్లాడుతూ టిడిపి కుటుంబ సంభలులందరికీ మహానాడు శుభాకాంక్షలు చెప్పారు. తెలుగువారి పనులు వందల మహానాడు తొలిరోజు పార్టీ శ్రేణుల ఆనందోత్సాహాల మధ్య విజయవంతంగా జరిగిందని, రెండవరోజు కూడా ఇదే ఉత్సాహంతో పాల్గొనాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ మ్యూజెన్ లో గుడివాడలో సాధించిన ప్రగతి గురించి కొనియాడుతూ ప్రచురించారనీ, చెత్తను తొలగించడంలో మనం సాధించిన విజయానికి ఇదే కొలహానం అన్నారు. మన ప్రభుత్వంలో వాటర్ డ్యూటీలకు లోకుండా ఇంటింటికీ తాగునీరు అందిస్తున్నామని, చెత్త రహితంగా గుడివాడను మార్చామని గర్వంగా చెబుతున్నానని ఎమ్మెల్యే రాము పునరుద్ఘాటించారు. గుడివాడలో 152 కోట్ల అభివృద్ధి పనులు మంజూరయ్యాయనీ, అందర్నొంట్లో డ్రైనేజీ, మెయిన్ రోడ్ల అభివృద్ధి, సుతన వాటర్ డ్యూటీల నిర్మాణ పనులు త్వరలో జరుగుతాయన్నారు. గుడ్వల్లేరు 46కోట్లు, రూరల్ లో 40కోట్లు, నందివాడ మండలంలో 32 కోట్ల ప్రాజెక్టుల త్వరలో పట్టాలు ఎక్కువన్నట్లు కార్యకర్తలకు ఎమ్మెల్యే రాము తెలిపారు.

నియోజకవర్గ అభివృద్ధికి మొత్తం 280 కోట్ల పనులు మంజూరయ్యాయనీ, ఇది మన కూటమి వనీతనానికి నిదర్శనం అన్నారు. ఇది శాపివేల్ మాత్రమేనని, రాబోయే ఏడాదిలో మరిన్ని కార్యక్రమాలను ప్రజలు చూస్తారనీ ఎమ్మెల్యే రాము అన్నారు. గుడివాడలో ఏ మూలకు వెళ్లినా కూటమి ప్రభుత్వం చేసిన అభివృద్ధి కనిపిస్తున్నానన్నారు. ప్రతిపక్షాలు ఏబి వీడియోలు క్రియేట్ చేసుకుంటూ అబద్ధాలతో ప్రభుత్వమయ్యాయనీ, అబద్ధాల ప్యాక్షరీలా మారిందని ఎద్దేవా చేశారు. కూటమి ప్రభుత్వంలో చేసిన అభివృద్ధిని తామే చేసినట్లు చెప్పుకునే స్థాయికి వైసీపీ నేతలు దిగజారారనీ మండిపడ్డారు. పార్టీ శ్రేణులు ధృఢంగా ఉండి ప్రతిపక్షాల కుట్రలు తిప్పికొట్టాలనీ పిలుపునిచ్చారు. గుడివాడలో ప్రభుత్వంగా మహానాడు కార్యక్రమం జరిగిందనీ, పార్టీ నాయకులు, కార్యకర్తల ఉత్సాహం చూస్తుంటే నాకు ఎంతో సంతోషంగా ఉందనీ ఎమ్మెల్యే రాము హార్షం వ్యక్తం చేశారు. మహానాడు సుధార్లగా, రాబోయే స్థానిక సంస్థల ఎన్నికల్లో పార్టీ శ్రేణులు పనిచేయాలనీ పిలుపునిచ్చారు. సీనియర్ నాయకులు మాట్లాడుతూ అనివార్య కారణాల వల్ల డిజిటల్ పద్ధతిలో జరుగుతున్నా అందరం ఎంతో సంతోషంగా వేడుకల్లో పాల్గొన్నారన్నారు. గత ప్రభుత్వంలో పడిన కష్టాలు ఎదుర్కొని పార్టీని గెలిపించుకున్నామన్నారు. గుడివాడలో ఎమ్మెల్యే రాము నాయకత్వంలో రాష్ట్రంలో ఘనంగా మహానాడు జరుగుతోందనీ

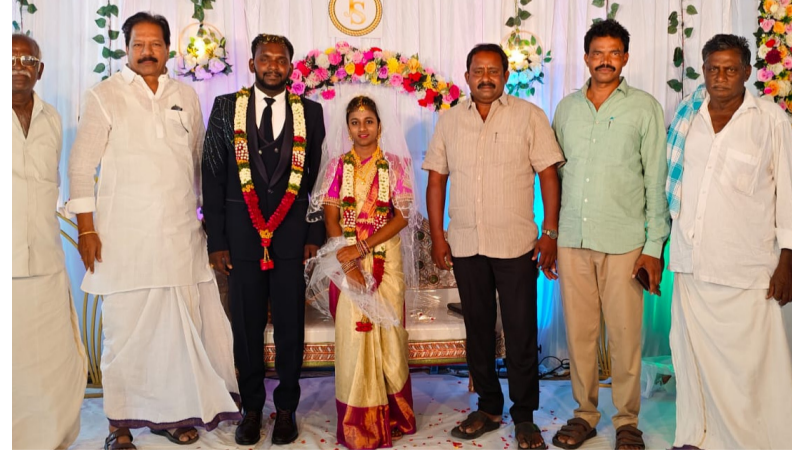
నాయకులు హార్షం వ్యక్తం చేశారు. దుర్భరమైన ఓడించి విజయం సాధించిన ఎమ్మెల్యే రాము గుడివాడను అభివృద్ధి పథంలో తీసుకుకు తున్నారనీ, మంచి వ్యక్తి, అభివృద్ధి ప్రదాత రాముకు మద్దతుగా ఉంటాం" అని ముక్తకంఠంతో నాయకత్వం నిందించారు. జనసేన ఇంచార్జ్ బూరగడ్ల శ్రీకాంత్ మాట్లాడుతూ రాష్ట్రంలో మహానాడు తారాస్థలంలో సీఎం చంద్రబాబు, గుడివాడలో ఎమ్మెల్యే రాము అధ్యక్షులతో పెద్ద ఎత్తున మహానాడు జరగడం సంతోషకరమనీ, జనసేన తరఫున టిడిపి శ్రేణులకు తు భాకాంక్షలు చెప్పారు. రాష్ట్ర అభివృద్ధి కోసం సీఎం చంద్రబాబు, డిప్యూటీ సీఎం పవన్ కళ్యాణ్ నాయకత్వంలో బకమత్తుగా కలిసి పనిచేద్దాం" అని పిలుపునిచ్చారు. వివిధ క్షేత్రల్లో జరిగిన మహానాడు వేడుకల్లో ఏపీ స్టేట్ వేర్కొనింగ్ కార్యకర్తల వైర్లన్ రామ వెంకటేశ్వరావు, సీనియర్ టిడిపి నాయకులు యలవర్తి శ్రీనివాసరావు, పిన్నమనేని బాబ్బి, లింగం ప్రసాద్, కంపర్ల సుబాశ్, మాస్కోల్ యార్ల వైర్లన్ చాల్లగడ్డ రమకమార్, జనసేన ఇన్చార్జ్ బూరగడ్ల శ్రీకాంత్, మహానాడు అధ్యక్షుల ఎమ్మెల్యే బెగ్గ, గుడివాడ టౌన్, రూరల్, నందివాడ మండలాల అభ్యుక్తులు పండ్లబా సాంబయ్య, వాసీ మురళి, దాసేని సన్యాసరావు, క్షేత్ర ఇన్చార్జులు మాలా సురేష్, సయ్యద్ జబీర్, నేరుసు కాశి, వంపమర్తి శ్రీనివాసరావు, తాళిసేని మురళి, పంకీకృష్ణ, ఉల్లల వెంకటేశ్వరావు, పార్టీ నాయకులు పాల్వూరి కృష్ణారావు, యాదగడ్ల సుధాకర్, గుడిమెడ రాఘవేంద్రరావు, కల్లే గిరి, కార్యకర్తల డైరెక్టర్లు మజ్జూర నాగరాజు, దింటూరు రాంబాబు, జనసేన నాయకులు సాయం రాజేష్, పెద్ద సంఖ్యలో టిడిపి శ్రేణులు, తెలుగు మహిళలు, తెలుగు యువత, టిడిపి అనుబంధ విభాగాలు నాయకులు, పార్టీ నాయకులు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఆయుష్షు ఫుడ్స్ ను పరిశీలించిన కృష్ణాజిల్లా కలెక్టర్ బాలాజీ

గుడివాడ: మే 27 (ఆజయ నారగాని - నేటి శుభోదయ) కృష్ణాజిల్లా కలెక్టర్ డి. కె. బాలాజీబుధవారం గుడివాడ మండలం రామవేల్పూడి గ్రామంలో ఉన్న ఆయుష్షు ఫుడ్స్ ఫ్రాంట్ అండ్ వెజిటేబిల్స్ మినిమల్ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్ను క్షేత్రస్థాయిలో సందర్శించారు. ఈ సందర్భంగా యూనిట్ వ్యవస్థాపకులు వి. లక్ష్మీ ప్రసన్న యూనిట్లో యూనిట్ను కార్యకలాపాలు, పండ్ల కూరగాయల ప్రాసెసింగ్ విధానం, నాణ్యత ప్రమాణాలు, అలాగే అమెరికాకు జరుగుతున్న ఎగుమతుల వివరాలను కలెక్టర్ కు వివరించారు. యూనిట్లో అమలు చేస్తున్న ప్రాసెసింగ్ విధానాలను పరిశీలించి పనితీరును అభినందించారు. వ్యవసాయ ఆధారిత ఉత్పత్తులకు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో మంచి అవకాశాలు ఉన్నాయని పేర్కొంటూ, నాణ్యత ప్రమాణాలను కచ్చితంగా పాటిస్తూ ఎగుమతులను మరింత విస్తరించాలని సూచించారు. కలెక్టర్ వెంట పాపరం ఉద్యాన శాఖాధికారి జె. కీర్తి దేవ్, కంకిపాడు ఉద్యాన శాఖాధికారి ఇ. హర్ష చంద్ తదితరులు ఉన్నారు.

పులిపాటి వారి వివాహ వేడుకల్లో పాల్గొన్న మాజీ డిప్యూటీ స్పీకర్ కోస రఘుపతి

బాపట్ల నేటి శుభోదయ మే 27 : బాపట్ల మండలం కంకటపాలెం గ్రామంలో పులిపాటి జ్యోతి వివాహ వేడుకల్లో పాల్గొని పద్మా వరులను ఆశీర్వదించిన మాజీ డిప్యూటీ స్పీకర్ కోస రఘుపతి నాయకులు గవినీ కృష్ణమూర్తిగారు మాజీ మార్కెట్ యార్ల వైర్లన్ కొక్కిలిగడ్డ చెంచయ్య బాబ్బి జిల్లా యువజన విభాగం అధ్యక్షులు కడికల యెచోప్ప బాబ్బి జిల్లా ఎస్సీ సెల్ జనరల్ సెల్వరెడ్డి శేఖర్ సురేష్ శ్రీసు నాయకులు కార్యకర్తలు పాల్గొన్నారు.

బాపట్లలో వైభవంగా ముగిసిన హనుమత్ జయంతి, కళ్యాణోత్సవ వేడుకలు

బాపట్ల నేటి శుభోదయమే 27: బాపట్ల పట్టణంలో వేంచేయున్న శ్రీ సువర్ణలా సమేత ప్రవత్సాంజనేయ స్వామి వారి దేవాలయం ఆధ్యాత్మిక శోభతో విలసిల్లింది. పరాధమ నామ సంవత్సరం వైశాఖ మాసం నుండి ఆలయంలో అత్యంత వైభవంగా జరుగుతున్న హనుమత్ జయంతి, కళ్యాణోత్సవాల 16 రోజుల పరుగు ముగింపు వేడుకల శిష్ట మాస కర్మ పాఠశాల సందర్భంగా బుధవారం అత్యంత భక్తిశ్రద్ధలతో నిర్వహించబడ్డాయి. ఈ ముగింపు వేడుకల సందర్భంగా ఆలయంలో ప్రత్యేక ఆధ్యాత్మిక కార్యక్రమాలను ఏర్పాటు చేశారు. బుధవారం ఉదయం ఏడు గంటలకు స్వామివారికి చక్కెర క్షీర కళాశాఖిషేకం అత్యంత వైభవంగా జరిగింది. అనంతరం భక్తులకు తీర్థ ప్రసాద వితరణ చేశారు. ఆదేవిధంగా సాయంత్రం ఏడు గంటలకు స్వామివారికి విశేష పూజలు (ఉయల సేవ) నేత్రవర్షంగా నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా భక్తులకు స్వామివారి హోమకర్షణ అందజేశారు. ఈ పవిత్ర ముగింపు వేడుకలలో యావత్సంధి భక్తులు స్వయంగా పాల్గొని స్వామివారిని ఆర్పించి, సేవింపి, తీర్థప్రసాదాలు స్వీకరించి స్వామివారి కృపకు పాత్రులయ్యారు. ఈ వేడుకల విజయవంతానికి భక్తులు తమ యధాశక్తి సహకారాన్ని అందించినట్లు ఆలయ నిర్వాహకులు తెలిపారు.

తెరచాటున దండా..!

(నేటి శుభోదయ : 27) విశాఖపట్నం జిల్లా గణపాక (టి.హెచ్.పి.వి) జీవీఎంసీ 68వ వార్డు డోర్ నెంబర్ 2-1-8 రాంసగర్ వసతిలో సచివాలయం కోడ్ : 457 అక్రమ నిర్మాణాలు... తెరచాటు దండా జీవీఎంసీ పట్టణ ప్రణాళిక నిబంధి, సచివాలయ కార్యదర్శులు అక్రమార్కులకు సహకరిస్తూ.. దాటవేత డోరణి అవలంబిస్తున్నారనే ఆరోపణలు వస్తున్నాయి. జీవీఎంసీ ఆదాయానికి గండి కొడుతూ... నిబంధనల ప్రకారం బహుళ అంతస్తుల సముదాయాలకు సెట్ బ్యాక్ విడివి పెట్టాలి. అదేవిధంగా అదనపు అంతస్తు నిర్మాణానికి జీవీఎంసీ నుంచి అనుమతులు తీసుకోవాలి. దీన్ని కోసం ప్రాంతాన్ని బట్టి రూ.15 లక్షలు వరకు జీవీఎంసీకి చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. ఆ మొత్తం చెల్లించకుండా కొందరు భవన నిర్మాణ దారులు ఒక్కో భవనానికి మొట్ట మొత్తం అంతస్తుల అధికారులకు మొట్ట మొత్తంగానే అంతస్తులు ఉన్నాయి. ఈ అక్రమ వ్యవహారాలను క్షేత్రస్థాయిలోని కొందరు నిబంధి కీలకపాత్ర

పోషిస్తున్నారు. ఇప్పటికైనా సంబంధిత అధికారులు స్పందించి అక్రమార్కులపై చర్యలు తీసుకోవాలని వలపులకు కోరుకుంటున్నాను.

బజెపి ద్రవ్యోల్బణ మంటకు ప్రజలకు చెమటలు ప్రధాని సూచనలపై ఖర్చే ఫైర్

న్యూఢిల్లీ : ఎండే మండలకు తగినంత నీరు తీసుకోవాలని, బయటకు వెళ్లేటప్పుడు నీటిని తీసుకెళ్లాలని ప్రధాని మోడీ దేశ పౌరులకు జాగ్రత్తలు, సూచనలు చెప్పారు. ప్రధాని పౌరులకిచ్చిన సూచనలపై కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు మల్లికార్జున ఖర్చే ఫైర్ అయ్యారు. తీవ్రమైన వాతావరణ పరిస్థితుల్లో మోడీ ప్రభుత్వం కేవలం ప్రజా సంక్షేమం గురించే మాట్లాడుతుంది తప్ప.. ద్రవ్యోల్బణం గురించి మాట్లాడదు.. మౌనం వహిస్తుంది అని ఖర్చే విమర్శించారు. ఈ మేరకు ఆయన సామాజిక మాధ్యమం ఎక్స్ ప్రెస్ లో పోస్టులో చేశారు. కాగా, మేము వేడిని తట్టుకోగలం, కానీ బిజెపి ప్రాయోజిత ద్రవ్యోల్బణం అనే మంటకు సామాన్య ప్రజలు చెమటలు పడుతున్నాయి. మీ సొంత ప్రభుత్వం చేస్తున్న దోపిడీ గురించి మీరెప్పుడూ మాట్లాడరా.. మోడీ గారు? అని ఖర్చే ఎక్స్ ప్రెస్ లో ప్రధానిని ప్రశ్నించారు.

ఇజ్రాయెల్ దాడిలో హమాస్ సైనికాధిపతి ఒడెహ్ మృతి

గాజా : మంగళవారం రాత్రి గాజా నగరంలోని రివల్ ప్రాంతంపై ఇజ్రాయెల్ సైన్యం జరిపిన వైమానిక దాడిలో హమాస్ సైనికాధిపతి మొహమ్మద్ ఒడెహ్ మృతి చెందారని ఇజ్రాయెల్ రక్షణ శాఖ మంత్రి ఇజ్రాయెల్ కాల్డ్ బుధవారం ధృవీకరించారు. 2023 అక్టోబర్ 7న ప్రారంభమై, ఇప్పటివరకు కొనసాగుతున్న ఇజ్రాయెల్ దాడుల్లో ఇప్పటివరకు నలుగురు హమాస్ అగ్రీ కమాండర్లు చనిపోయారు. మే 15న హత్యకు గురైన హమాస్ కమాండర్ ఇజ్ అల్ దిన్ అల్ హద్దాద్ స్థానంలో ఒడెహ్ బాధ్యతలు స్వీకరించారు. అయితే ఈయన బాధ్యతలు స్వీకరించిన 11 రోజులకు ఇజ్రాయెల్ దాడులు చేసి ఒడెహ్ ని హతమార్చడం గమనార్హం. కాగా, పాలస్తీనా గ్రూపు సాయుధ విభాగమైన ఖిస్సా (బ్రిగేడ్స్) అధిపతిగా అతని స్థానంలో హమాస్ మాజీ అంబిజెస్స్ చీఫ్ అయిన ఒడెహ్ నియమితులయ్యారని వార్తారాజ్యం తెలుస్తోంది. అయితే హమాస్ ఈ నియామకాన్ని అధికారికంగా ధృవీకరించలేదు. గాజా సీటీకి పశ్చిమాన రెవల్ ప్రాంతంలో మంగళవారం రాత్రి 9.30 గంటల సమయంలో ఇజ్రాయెల్ సైన్యం జరిపిన వైమానిక దాడుల్లో ఆరుగురు మృతి చెందారు. 20 మందికి గాయాలయ్యాయని అల్ షిసా ఆసుపత్రి వర్గాలు మీడియాకు వెల్లడించారు. ఈడే పండుగ సందర్భంగా రెవల్ మధ్యలో రద్దీగా ఉండే ప్రాంతంలో షాపింగ్ చేస్తున్న ప్రజల్ని లక్ష్యంగా చేసుకుని ఇజ్రాయెల్ మారుమోస్తూ దాడులు చేసిట్లు అల్ జబ్దా విలేజ్ కి హింద్ ఖోదర్ వెల్లడించారు. ఈ దాడుల్లో భాగి విధ్వంసం జరిగిందని ఆయన

కేరళం మాజీ సీఎం నివాసం ఎదుట ఉద్రిక్తత

తిరువనంతపురం : కేరళం మాజీ ముఖ్యమంత్రి, ప్రతిపక్ష నేత పినరయ విజయన్ నివాసం ఎదుట ఉద్రిక్తత నెలకొంది. వివాదాస్పద ఎక్స్ రాజీకే-సీఎంఆర్ లో కేసులో విజయన్ నివాసంపై బుధవారం ఈడి నాయకులు దిగిన సంగతి తెలిసిందే. కనకాద్, తిరువనంతపురంలోని ఆయన నివాసాలతో పాటు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 12 ప్రాంతాల్లో దాడులు చేపట్టారు. ఈడి దాడులను వ్యతిరేకిస్తూ సిపిఐ(ఎం)కార్యకర్తలు తిరువనంతపురంలోని ఆయన అద్దె నివాసం ఎదుట ఆందోళన చేపట్టారు. కొందరు ఆందోళనకారులు ఈడి అధికారులు వెళ్తున్న వాహనాలను అడ్డుకుని, రాళ్లు వురిస్తూ సహకారం, వాహనాల్లో మహిళా అధికారులు కూడా ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. దీంతో పరిస్థితి ఉద్రిక్తంగా మారింది. పోలీసులు, సిపిఐ ఎంపీ బలగాలు ఆందోళనకారులను అదుపుచేసేందుకు తీవ్రంగా యత్నిస్తున్నారు. ఈ ఘటనలో వాహనం అడ్డం కొంత మేర పగిలింది.

సీబీఎస్ కు త్రిభాషా విధానం.. కేంద్రానికి సుప్రీం నోటీసులు

ఢిల్లీ: సీబీఎస్ కు త్రిభాషా విధానంపై కేంద్రానికి సుప్రీంకోర్టు నోటీసులు జారీ చేసింది. 2026--27 విద్యా సంవత్సరంలో 9,10 తరగతి విద్యార్థులు తప్పనిసరిగా మూడు భాషలు అభ్యసించాలని సెంట్రల్ బోర్డు ఆఫ్ సెకెండరీ ఎడ్యుకేషన్(సీబీఎస్ కు) సుప్రీం చేసిన సంగతి తెలిసిందే. దీన్ని సవాల్ చేస్తూ సుప్రీంకోర్టులో దాఖలైన సీబీఎస్ పై విచారణకు ఆంగీకరించిన సుప్రీం కోర్టు.. కేంద్రం, ఎన్ సీఈఆర్ డి(బీజపా)కి నోటీసులు ఇచ్చింది. ప్రధాన న్యాయమూర్తి న్యూర్ కాంత్, న్యాయమూర్తులు జాయ్ మల్ల్యు బాగ్చి, విప్లవ్ ఎమ్ పంచోలిలతో కూడిన ధర్మాసనం.. రెండు వారాల్లో సమాధానాలు ఇవ్వాలని కేంద్రాన్ని ఆదేశించింది. కాగా, చదివే 3 భాషల్లో కనీసం 2 భారతీయ భాషలు ఉండాలని సీబీఎస్ కు సుప్రీం చేసిన సంగతి తెలిసిందే. విద్యార్థుల భాషా వైభవంపై పెంపు లక్ష్యంగా ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు సీబీఎస్ కు వెల్లడించింది. 2026-27 విద్యా సంవత్సరానికి సంబంధించి ఇటీవల విడుదల చేసిన ఎన్ సీఈఆర్ డి 9, 10 తరగతుల సెలబ్రను సమీక్షించిన తర్వాత ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు బోర్డు సుప్రీం చేసింది. అయితే, 2026--27 విద్యా సంవత్సరంలో తొమ్మిదవ తరగతి విద్యార్థులు తప్పనిసరిగా మూడు భాషలు అభ్యసించాలని సీబీఎస్ కు ప్రకటించడంపై ఆందోళన వ్యక్తమవుతోంది. సీబీఎస్ కు విద్యా సంవత్సరం ఇప్పటికే ప్రారంభమైంది. తరగతులు జరుగుతున్నాయి. మొదటి యూనిట్ పరీక్ష కూడా నిర్వహించారు. ఈ నేపథ్యంలో 9వ తరగతికి త్రిభాషా మాత్రం అమలుపై విద్యావేత్తలు, తల్లిదండ్రులు ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. పాఠశాలల సన్నద్ధత, పాఠ్యపుస్తకాల లభ్యతను ప్రశ్నిస్తున్నారు. సీబీఎస్ కు పునరాలోచన చేయాలని కోరుతున్నారు. హతాశుల కొత్త విధానం తీసుకురావడం, విద్యార్థులపై అవసరంగా ఒత్తిడి పెంచడం సరైంది కాదని అంటున్నారు. త్రిభాషా సూత్రం జూలై 1 నుంచి అమల్లోకి వస్తుందని సీబీఎస్ కు వెల్లడించింది.

యుద్ధం విషయాన్ని కాదు.. విషాన్ని మిగులుస్తుంది. ప్రాణస్వంతో మొదలై ప్రజలను నిరాశ్రయులను చేయడంతోపాటు మొత్తంగా పరిసరాల్లో విధ్వంసానికి దారి తీస్తుంది. కానీ ఈ క్రమంలో తలచూ విస్మయించే మరో పరిణామం యుద్ధం మిగిల్చే కాలుష్యం. పై నష్టాలన్నీ యుద్ధం జరుగుతుండగా, జరిగిన వెంటనే తెలిస్తే.. కాలుష్యం ప్రధానం మాత్రం సంఘర్షణ ముగిసిన తర్వాత కూడా చాలా కాలం కొనసాగుతుంది. కొన్నిసార్లు దశాబ్దాలు పట్టొచ్చు. యుద్ధంలో తీవ్ర ప్రమాదాకానికి గురయ్యేట మండే ఇంధనాలు, ప్రమాదకరమైన రసాయనాలుండే ఇంధన వ్యవస్థలు. దాడులు చమురు డిపొలు, రివైవరీలు, పైన్ డ్రైన్ లో మంటలను రాజేస్తాయి. ఈ మంటల వల్ల విష వాయువులు, క్యాన్సర్ కారక కణాలు, అవశేషాలు విడుదలై, చుట్టూపక్కల భూమి, నీరు సంవత్సరాల తరబడి కలుషితమవుతుంది. ఇలానే యుద్ధం విషయంలో ఇదే జరిగింది. ఇలానే, గల్ఫ్ లో ఇంధన మౌలిక సదుపాయాలపై జరిగిన బాంబు దాడులు ఇప్పటికే తీవ్ర నష్టాలని కలిగించాయి. మంటలను ఇంధన ట్యాంకులు విషపూరిత కణాలను గాలిలోకి వంపుతుండగా, వాటి శిథిలాలు, ప్రవాహాలు, చమురు అవశేషాలు గల్ఫ్ అంతటా తీరప్రాంత జలాలను, సముద్ర జీవావరణ వ్యవస్థలను భయపెడుతున్నాయి. ఈ కాలుష్య దాడి ప్రస్తుతం ఇక్కడికే పరిమితమైనా, తర్వాతి కాలంలో వ్యాప్తి విస్తృతంగా ఉంటుంది. ఇది ఎంతకాలం కొనసాగుతుందనే విషయాన్ని కూడా అంచనా వేయలేం.

పారిశ్రామిక అగ్నిప్రమాదాలు

బెజ్జోర్ సమీపంలోని పలు చమురు డిపొలపై జరిగిన దాడులు, దాదాపు కోటి జనాభా ఉన్న పట్టణ ప్రాంతంపై దట్టమైన నల్లటి పొగను వ్యాపింపజేశాయి. చమురు మండలం వల్ల వెలువడే దట్టమైన పొగను ఇప్పుడు ఇరాన్ లో చిన్నపిల్లలతో సహా ప్రజలు నేరుగా పీలుస్తున్నారు. ఈ పొగలో బెంజీన్, ఫాస్ఫోరైన్, పాలిక్లొరిన్ ఆరోమాటిక్ హైడ్రోకార్బన్లు, ఇతర నష్టకర కణ వదర్శాలు ఉంటాయి. ఇవి క్యాన్సర్ కలలోకి లోతుగా చొచ్చుకుపోయి, క్యాన్సర్, హృదయ సంబంధ వ్యాధులను తీవ్రతరం చేస్తాయి. ఇది ఎక్కువకాలంపాటు కొనసాగితే ఈ ప్రజావాలు దీర్ఘకాలం ఉంటాయి. క్యాన్సర్ ప్రమాదం పెరగడంతో పాటు, కొన్ని నాడీ సంబంధిత రుగ్గులను వస్తాయి. ఇరాన్ లో వాయు నాణ్యత ఇప్పటికే ప్రధాన పర్యావరణ సమస్యల్లో ఒకటిగా ఉంది. ఇక ఈ పారిశ్రామిక మంటలు లక్షలాది మంది ప్రజలు వాయు కాలుష్యం బారిన పడటానికి కారణమవుతాయి.

నేల కాలుష్యం, విషపూరిత శిథిలాలు మందుగుండు సామాగ్రి, సైనిక శిథిలాలు పేలుడు దీర్ఘకాలిక నేల

యుద్ధం: విషాదంతో పాటు విషం

కాలుష్యానికి దారి తీస్తుంది. బాంబు దాడికి గురైన ప్రాంతాల్లో సీసం, కాడ్మియం, నికెల్ లేదా క్రోమియం వంటి భారీ లోహాలు పేరుకుపోతున్నాయి. ఈ కాలుష్య కారకాలు నేలల్లో నిలిచిపోయి క్రమంగా ఆహార గొలుసులలోకి ప్రవేశిస్తాయి. కాలుష్యానికి మరో ప్రధాన కారణం ఆస్మోస్, పారిశ్రామిక రసాయనాలు, పేలు అయిదుగాల అవశేషాల శిథిలాలు, పట్టణ విధ్వంసం. సంఘర్షణానంతర కాలంలో ఈ వదర్శాల నిర్వహణ ప్రధాన పర్యావరణ సవాళ్లలో ఒకటిగా ఉంటుంది. ఉక్రెయిన్ లో, పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలు, పట్టణ ప్రాంతాలపై జరిగిన బాంబు దాడుల వల్ల అనేక కాలుష్య కారకాలు పర్యావరణంలోకి వ్యాపించాయి. గాజా స్ట్రీట్ లో, భవనాలు, మౌలిక సదుపాయాల భారీ విధ్వంసం వల్ల లక్షలాది టన్నుల శిథిలాలు పేరుకుపోయాయి. ఇవి కాలుష్య నిర్మాణ, పునర్నిర్మాణ కార్యకలాపాలను క్షీణితరం చేస్తాయి. ధ్వంసమైన నగరాలను పునర్నిర్మించడం వాతావరణంపై అదనపు భారం పడుతుంది.

మరింత నీటి సంక్షోభం యుద్ధం నీటి భద్రతను తీవ్రంగా దెబ్బతీస్తుంది. అసకట్టు, కీలకమైన మౌలిక నీటి సదుపాయాలను ధ్వంసం చేసి జనాభాను నియంత్రించడానికి ప్రత్యర్థి దేశాలు చేస్తున్న ప్రయత్నాలు సంక్షోభాలకు దారి తీస్తున్నాయి. కరువులు, వ్యవసాయంలో అధిక వినియోగం, వివాదాస్పద నీటి నిర్వహణ విధానాలతో ఇప్పటికే ఇరాన్ నీటి సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటోంది. యుద్ధం వల్ల ఏర్పడే కాలుష్యం నీటి నాణ్యతను దీర్ఘకాలికంగా ప్రభావితం చేయవచ్చు. పేలుళ్లు, అగ్నిప్రమాదాల కారణంగా హైడ్రోకార్బన్లు పట్టణ మురుగునీటి వ్యవస్థలలోకి, కొన్ని జలవనాల్లలోకి ప్రవహించి, నేలను, భూగర్భ జలాలను కలుషితం చేశాయి. ఇక విద్యుత్ గ్రిడ్లు, శుద్ధి కర్మాగారాలపై బాంబు దాడులు చేయడం వల్ల కీలకమైన నీటి శుద్ధి ప్రక్రియ నిలిచిపోతుంది. శుద్ధి చేయని నీటిని తాగడం వల్ల ప్రజలు తక్షణమే వ్యాధుల బారిన పడుతున్నారు. 1980లో జరిగిన ఇరాన్-ఇరాక్ యుద్ధ సమయంలో గల్ఫ్ లో సముద్రం పాలైన చమురు, ఆ ప్రాంతంలోని హాస్పిటల్ సముద్ర తాటిళ్లు అంతరించడానికి, అక్కడి గ్రీన్ శాబ్జేక్ వివాదానికి కారణమైంది. అంతరించిన అడవులు సంఘర్షణ అటవీ నిర్మాణాలకు దారి తీస్తుంది. విద్యుత్ సరఫరా

నిలిచిపోయి, ఇంధన కొరత ఏర్పడినప్పుడు, బొగ్గు, చంటిచెరుకు వైపు మొగ్గు చూపాల్సి వస్తుంది. ఫలితంగా అడవులు అంతరించపోతాయి. ప్రత్యామ్నాయ ఇంధనాలు కనుమరుగైన చోట అడవుల సరికివేత పెరుగుతుంది. ఇందుకు ప్రత్యక్ష ఉదాహరణ సూడాన్. 2023లో ఇక్కడ యుద్ధం ప్రారంభమైనప్పటి నుంచి ఖార్ఖూమ్, ఇతర పట్టణ ప్రాంతాల్లో చెల్లెల వీడ్పడం గణనీయంగా తగ్గిపోయింది. గ్రీన్ హౌస్ వాయు ఉద్ధారాలు 2022లో ప్రపంచవ్యాప్త గ్రీన్ హౌస్ వాయు ఉద్ధారాల్లో సుమారు 5.5 శాతానికి సైనిక దళాలదే. ప్రపంచవ్యాప్తంగా సైనిక వ్యయం పెరిగిపోతోంది. దీంతో గల్ఫ్ అంతటా వాయు కాలుష్యం, నేల, భూగర్భ జలాల కాలుష్యం విస్తృతమైంది. అది అనేక అనారోగ్య సమస్యలకూ కారణమైంది. ఇందుకుగాను బక్రీరాజ్యసమితి పరిపాలన కమిషన్ నవ్వనంబరంగా ఇరాక్ 50 బిలియన్ల దాలర్లకు పైగా చెల్లించింది.

గల్ఫ్ యుద్ధంలోనూ ఈ ప్రాంతం గతంలోనూ యుద్ధ కాలుష్యాన్ని చూసింది. 1991 గల్ఫ్ యుద్ధ సమయంలో, ఇరాక్ దళాలు 600 కంటే ఎక్కువ కువైట్ చమురు బావులకు నిప్పురందించాయి. నెలల తరబడి, దట్టమైన పొగ ఆకాశాన్ని కమ్మింది. దీంతో గల్ఫ్ అంతటా వాయు కాలుష్యం, నేల, భూగర్భ జలాల కాలుష్యం విస్తృతమైంది. అది అనేక అనారోగ్య సమస్యలకూ కారణమైంది. ఇందుకుగాను బక్రీరాజ్యసమితి పరిపాలన కమిషన్ నవ్వనంబరంగా ఇరాక్ 50 బిలియన్ల దాలర్లకు పైగా చెల్లించింది. ఉక్రెయిన్ లోనూ మరో భయంకరమైన తాజా ఉదాహరణ ఉక్రెయిన్. యుద్ధం ఒక విషపూరిత వాతావరణాన్ని సృష్టించింది. ఇక్కడ ఇంధన డిపొలు, పారిశ్రామిక ప్రాంతాలు, రసాయన గిడ్డంగులు, ఇంధన మౌలిక సదుపాయాలపై దాడులు దేశంలోని చాలా ప్రాంతాల్లో గాలి, నదులు, వ్యవసాయ భూములను కలుషితం చేశాయి. చమురు కేంద్రాల్లో మంటలు, అటవీ నిర్మాణం, దెబ్బతిన్న పారిశ్రామిక ప్రాంతాల నుంచి వెలువడిన కాలుష్యం నీటి వ్యవస్థల పర్యావరణానికి తీవ్ర నష్టం కలిగించింది.

పెట్రోలీ మంట

అసెంబ్లీ ఎన్నికల ముందు రూ.10 పన్నులను ఉపసంహరించుకుని చమురు కంపెనీలకు ఇప్పుడున్న ప్రకటించడం మోడీ సర్కారు ప్రజలను మోసగించే చర్య. ఉపసంహరించుకున్న రూ.10 కంపెనీలకు తగ్గించారే తప్ప నేరుగా కొనుగోలుదారులకు ఎటువంటి ప్రయోజనం కలిగించలేదు. తాజాగా మనదేశంలో పర్యటిస్తున్న ఆమెరికా విదేశాంగ మంత్రి ఇంధన భద్రతకు భరోసా ఇస్తామని, ఎంత కొనుగోలుతో అంత ఆమ్ల్యానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని చెబుతున్నారు. ఆ దేశం నిర్మాకం వల్లే దేశంలో ఇంధన భద్రత

ప్రమాదంలో పడిందన్నది అందరికీ తెలిసిందే. దేశంలో విలువ ఆధారిత పన్ను (వ్యాట్) మన రాష్ట్రంలోనే అత్యధికంగా ఉంది. ఢిల్లీలో వ్యాట్లు ధర రూ.99.51 ఉంటే రాష్ట్రంలో రూ.117.25 ఉంది. తాము అధికారంలోకి వస్తే వ్యాట్ తగ్గిస్తామని ఎన్నికల ముందు ప్రచారం చేసిన చంద్రబాబు, లోకేష్ ఇప్పుడు వోరు మెదపడం లేదు. ఇకపై పన్నులు పెంచబోమని ప్రకటించడంతోపాటు ప్రస్తుత ధరల తగ్గించేలా కేంద్రంపైనూ, వ్యాట్ తగ్గించేలా రాష్ట్రంపైనూ ఒత్తిడి తెచ్చేందుకు పోరాటలే మార్గం.

అడవుల్లో పెరుగుతున్న ఆదివాసీ వైరుధ్యం

ములుగు జిల్లా మంగళపేట మండలంలోని అడవి ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్న గొత్తికోయలపై ఇటీవల గో బ్యాక్ అనే నివాదం వినిపించడం కేవలం ఒక స్థానిక వివాదం కాదు.. ఇది భారతదేశంలో ఆదివాసీ హక్కులు, అటవీ పరిరక్షణ, అంతర్గత వలసలు, అటవీ భద్రతా రాజకీయాలు, అభివృద్ధి సమూహ వంటి అనేక సంక్లిష్ట అంశాలను బయటపెడుతున్నది. ఒకవైపు స్థానిక ఆదివాసీ సంఘాలు, అటవీ అధికారులు 'అడవులను కాపాడాలి' అనే పేరుతో గొత్తికోయలను తిరిగి ఛట్టిగడ్డ పంపాలని డిమాండ్ చేస్తుండగా, మరోవైపు మానవ హక్కుల దృక్పథం నుండి చూస్తే ఇది నిరాశ్రయమైన ఆదివాసీలపై పెరుగుతున్న సామాజిక వేరుచూపు రూపంగా కనిపిస్తోంది. అందువల్ల ఈ ప్రశ్నలు భాషో ద్వేగంతో కాకుండా విమర్శనాత్మక సామాజిక అవగాహనతో పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది.

గొత్తికోయల వలస - ఒక చారిత్రక నేపథ్యం!

గొత్తికోయలు ఛట్టిగడ్డ రాష్ట్రంలోని బస్తర్ అటవీ ప్రాంతాలకు చెందిన ఆదివాసీ సమాహం. 2005 తర్వాత అక్కడ సర్కారు జాడుం పేరుతో సాగిన ప్రభుత్వ మద్దతు గల మిలీటరీ చర్యలు, మావోయిస్టు ప్రభుత్వ ఘర్షణల వేదాది ఆదివాసీల జీవితాలను భిన్నాభిన్నం చేశాయి. గ్రామాల దహనం, బలవంతపు పునరావాసం, ఎన్ కౌంటర్లు, అరెస్టులు, భయాందోళనల కారణంగా అనేక కుటుంబాలు తెలంగాణ అడవుల్లోకి వలస వచ్చాయి. అందువల్ల గొత్తికోయలు 'అవకాశాల కోసం వచ్చిన వలసదారులు' మాత్రమే కాదు. రాజకీయ-సైనిక ఘర్షణల వల్ల జీవనాధారాన్ని కోల్పోయిన అంతర్గత నిరాశ్రయులు. ఈ చరిత్రను పక్కనపెట్టి వారిని కేవలం 'అడవి ఆక్రమణ దారులు'గా చిత్రీకరించడం వాస్తవాన్ని సగం మాత్రమే చూడటం అవుతుంది.

'గో బ్యాక్' నివాదం ఎందుకు?

ఆ ప్రాంతంలో స్థానికంగా వినిపిస్తున్న ప్రధాన వాదన ఏమిటంటే, గొత్తికోయలు కొత్తగా అడవులను సరికి పోడు సాగు విస్తరిస్తున్నారని, అటవీ సంపదకు నష్టం కలుగుతోంది, వన్యప్రాణులపై ప్రభావం పడుతోంది, స్థానిక కోయ, నాయకపోషు వంటి ఆదివాసీల భూహక్కులపై ఒత్తిడి పెరుగుతోందని. ఈ ఆరోపణలను పూర్తిగా కొట్టి పారేయలేం. నియంత్రణలేని పోష

విస్తరణ పర్యావరణ సమస్యలకు దారి తీస్తుందనే వాస్తవమే. అయితే ఇక్కడ ఒక కీలకమైన ప్రశ్న ఉత్పన్నమవుతుంది. అడవులను నాశనం చేస్తున్న శక్తులలో కేవలం పేద ఆదివాసీలే ఉన్నారా? లేక మైనింగ్ కంపెనీలు, భారీ ప్రాజెక్టులు, రోడ్లు, కార్పొరేట్ అటవీ వినియోగం కూడా ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తున్నారా? భారతదేశంలో వేల ఎకరాల ఆదివులను పరిరక్షించుకునేలా కేటాయించినట్లు వర్ధా గో బ్యాక్ నివాదాలు వినిపిస్తున్నాయి. కానీ జీవవేషాధి కోసం అడవిలో చిన్న భూమి సాగు చేసే ఆదివాసీలపై మాత్రం తీవ్ర విమర్శలు కేంద్రీకృతమవుతున్నాయి. ఇది అధికార వర్గాల రాజకీయ దృక్పథాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

ఆదివాసీ ప్రజల మధ్య వైరుధ్యంగా..

ఈ సమస్యలో అత్యంత ఆందోళనకర అంశం ఏమిటంటే, ఇది ఇప్పుడు స్థానిక ఆదివాసీలు, వలస ఆదివాసీల మధ్య ఘర్షణ రూపం దాల్చుతోంది. ప్రకృతి రాజకీయాల, అటవీ విధానాలు సృష్టించిన సమస్య చివరకు రెండు పేద ఆదివాసీ వర్గాల మధ్య వైరుధ్యంగా మారుతోంది. అసలు సమస్య భూమి వంపిణీ అసమానత, అటవీ హక్కుల అమలులో వైఫల్యం, జీవవేషాధి సంక్షోభం, పునరావాస విధానాలు లేకపోవడం, కానీ చర్చ మాత్రం 'వాళ్లు బయటి వాళ్లు' అనే దిశగా మళ్లబోతోంది. ఇది ప్రమాదకర పరిణామం. ఇది ఆదివాసీ బక్కులను బలహీనపరుస్తుంది. చరిత్రలో ఎన్నోసార్లు అధికార వర్గాలు.. పేదల మధ్య అంతర్గత విభజనలను పెంచి అసలు నిరాశ్రాత్మక సమస్యలను దీని దృష్టి మళ్లించాయి. ఇప్పుడు కూడా అదే ప్రమాదం కనిపిస్తోంది.

ప్రభుత్వ ద్వంద్వ వైఖరి..

ఈ వ్యవహారంలో ప్రభుత్వ వైఖరి కూడా విరుద్ధంగా కనిపిస్తోంది. ఒకవైపు గొత్తికోయలను ఆక్రమ ఆక్రమణ దారులని అంటున్నారు. మరోవైపు వారికి ఓటర్ కావాలని, ఇదారే కావాలని, రేషన్ సౌకర్యాలు, రైతుబంధుల విధులు, భూ రికార్డుల్లో సమాధులు ఉన్నాయి. అంటే ఎన్నికల సమయంలో వారిని పొరులుగా గుర్తించడం, తర్వాత అడవుల విషయంలో ఆక్రమ వలసదారులుగా చూపిం చడం రాజకీయ ప్రయోజనాధారిత వైఖరిని సూచిస్తోంది. ఇది కేవలం పరిపాలనా విరుద్ధత మాత్రమే

కాదు. భారతీయ ప్రజాస్వామ్యంలో అడ్డుకుని వర్గాల పట్ల అధికార వ్యవస్థ ఎలా దుర్బంధ ప్రమాణాలు అనుసరిస్తుందో కూడా తెలియజేస్తుంది.

'శాంతి వచ్చింది' అంటే ఏమిటి?

మావోయిస్టు అంశం తగ్గించిన, ఇప్పుడు ఛట్టిగడ్డలో శాంతి నెలకొస్తుందని గొత్తికోయలు, ఆదివాసీ గొత్తిగోయల కొందరు వాదిస్తున్నారు.. కానీ తుపాకీ శబ్దాలు తగ్గి పోవడం మాత్రమే 'శాంతి' కాదు. నిజమైన శాంతి అంటే భూమి హక్కుల భరోసా, గౌరవప్రదమైన జీవితం, భద్రత, ఆరోగ్యం, విద్య, జీవవేషాధి అవకాశాలు ఉండాలి. ఇవి లేకుండా "ఫుర్ హాస్" నివాదం కేవలం పరిపాలనా పరిష్కారంగా మాత్రమే మిగిలిపోతుంది. అదే విధంగా, పదవే రేఖ్లా ఒక ప్రాంతంలో నివసిస్తున్న ప్రజలను ఒక్కసారిగా 'శాంతి' అంటే పెరిగారు. సామాజిక సంబంధాలు ఏర్పడ్డాయి. జీవనాధారం ఇక్కడే ఏర్పడింది. ఈ వాస్తవాలను విస్మరించి సమస్యను కేవలం 'అక్రమ ఆక్రమణ' కోసంలో చూడడం సరైన దారి కాదు.

సమస్యను ఎలా అర్థం చేసుకోవాలి?

అందుకే 'గొత్తికోయలు గో బ్యాక్' అనే నివాదాన్ని రెండు కోణాల్లో అర్థం చేసుకోవాలి. ఒకవైపు స్థానిక ప్రజలు అడవుల నాశనం, భూముల ఒత్తిడి, జీవనాధారాల సంక్షోభంపై ఆందోళన చెందడం సహజం. ఈ భావనల పూర్తిగా తిరస్కరించడం సరైంది కాదు. మరోవైపు గొత్తి కోయల వలసకు కారణమైన చరిత్ర, రాష్ట్ర హింస, అభివృద్ధి సమూహ, అటవీ విధానాల వైఫల్యాన్ని కూడా గుర్తించాలి. లేకపోతే సమస్యలను వలసల కారణాలు కేవలం చేసుకోవచ్చు. 'గో బ్యాక్' నివాదం ఒక భావోద్వేగ ప్రతిస్పందన కావచ్చు. కానీ అది సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కారం కాదు. గొత్తికోయల సమస్యను మానవ హక్కులు, పర్యావరణ సమస్యలకు, స్థానిక అది వాసలు హక్కులు, అటవీ సంరక్షణ, అంతర్గత వలసల చరిత్ర, అన్నింటినీ కలిపి చూచాల్సిన అవసరం ఉంది. లేకపోతే పేద ఆదివాసీల మధ్య ఘర్షణలు పెరుగుతాయి. కానీ అసలు సమస్యలు భూమి, అటవీ పాలన, అభివృద్ధి అసమానతలు, రాష్ట్ర వైఫల్యాలు అలాగే మిగిలిపోతాయి.

రైతుల శ్రమకు జేజేలు!

వ్యవసాయం, ఆహారోత్పత్తి తయారీ, పంటల రంగాల్లో మహిళలు అత్యంత కీలకపాత్ర పోషిస్తున్నారు. మహిళా శ్రమ తోడు లేకుండా వ్యవసాయం ఒక్క పూట కూడా ముందుకు సాగదు. ఆమె బహుపాత్రాధినియం చెయ్యకపోతే కుటుంబమా వర్తిల్లదు. పొలాల్లో వ్యవసాయ పనులు, ఇంటి దగ్గర పనుల పోషణతో పాటు అదనంగా పంట పనులు, ఇంటి పనులు, పెద్దల సంరక్షణ పనులను భూజన వేసకొని మోస్తూ మహిళా రైతులు కొవ్వొత్తుల్లా కరుగుతూ సమాజ అభివృద్ధికి దోహదపడుతున్నారు. మహిళా రైతులు ప్రత్యక్షంగా, వరోక్షంగా లింగపరమైన ప్రతిబంధకాలను, వివక్షలను, అసౌకర్యాలను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఈ లింగ అంతరాలను గుర్తించి, పరిష్కరిస్తే ఆర్థికాభివృద్ధి పరుగులు పెడుతుంది. ఆహార అభద్రత గణనీయంగా తగ్గుతుందని అధ్యయన నివేదికలు చెబుతున్నాయి. ఈ కొత్త సంవత్సరంలో ఆ దిశగా మీ ఆలోచనలు, ఆచరణకు పడుతున్న పెట్టుబడి అని ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రపంచ దేశాలకు పిలుపునిచ్చింది. 2026ను అంతర్జాతీయ మహిళా రైతు సంవత్సరం (ఐవైడబ్ల్యూఏఫ్ 2026)గా ప్రకటించింది. ఆహార భద్రతను అందించటంలో మహిళలు - రైతుగా, రైతు కూలీగా, ఆహార పరిశ్రమదారుగా, ఉద్యోగిగా, అమ్మగా, కుటుంబ సభ్యుల సంరక్షకులుగా-బహుముఖ సేవలందిస్తున్నారు. ప్రపంచ వ్యవసాయ శ్రమలో మహిళలకు గణనీయమైన భాగస్వామ్యం ఉంది. వ్యవసాయం, ఆహార విలువ గొలుపులో వీరి పాత్ర అత్యంత కీలకం. వ్యవసాయంలో, వ్యవసాయానుబంధ రంగాల్లో ఆహారోత్పత్తి, ప్రాసెసింగ్ పనులనుంచి పంటి, వాణిజ్య కార్యకలాపాల వరకు వ్యవసాయం, ఆహార విలువ గొలుపును పరిధిలోకి వస్తాయి. ఇంటి ఆహార భద్రత, పోషకాహారం సమకాలినితీసుకొని వచ్చే వ్యవసాయం, ఆహార భద్రతను అందించటంలో రంగాల్లో ప్రపంచవ్యాప్తంగా శ్రమిస్తున్న వారిలో 41% మహిళలేనువచ్చింది. మహిళల శ్రమ విలువను తక్కువగా చూస్తున్నారు. నడుమలు పడిపోయే శ్రమతో కూడుకున్న పనులు చేయవలసి. కానీ, తక్కువ జీతం. భూమి, ఆర్థిక, సాంకేతికత, విద్య, విస్తరణ సేవలు తదితర అన్ని స్థాయిల్లో నిర్ణయాలు తీసుకునే విషయంలో వ్యవస్థాగత అడ్డంకులను మహిళా రైతులు ఎదుర్కొంటున్నారు. మహిళా రైతుల జీవన వాస్తవాలను వెలుగులోకి తీసుకురావటానికి, లింగ

సమానత్వాన్ని పెంపొందించడానికి, మహిళలను శక్తివంతం చేయడానికి.. తద్వారా వ్యవసాయాన్ని ఆహారోత్పత్తి రంగాలను మరింతగా ఒడిదుడుకుల్ని తట్టుకునేలా పటిష్టంగా నిర్మించడానికి అనుగుణంగా విధాన సంస్కరణలు, పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించాలని ఐక్యరాజ్యసమితి లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఎఫ్ఎఫ్ఐతో పాటు ఐరాస అనుబంధ సంస్థలైన ఇంటర్నేషనల్ ఫుడ్ ఫర్ అగ్రికల్చరల్ డెవలప్ మెంట్ (ఐఎఫ్ఎడి), వరల్డ్ ఫుడ్ ప్రోగ్రామ్ (డబ్ల్యూఎఫ్ఐ)లు వచ్చే ఏడాదంతా మహిళా రైతులను బలోపేతం చేసే కార్యకలాపాలను సమన్వయం చేస్తాయి.

'మహిళా రైతు'లంటే ఎవరు?
వ్యవసాయం, ఆహార రంగాల్లో విభిన్న పాత్రల్లో పనిచేస్తున్న మహిళలందరూ మహిళా రైతులే. చిన్నపెద్ద సొంత భూముల్లో పంటలు సాగు చేసే మహిళలు, కొలు రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు, చేపలు/లోయ్యల రైతులు, మత్స్యకారులు, చేపల కార్మికులు, తేనెటీగల పెంపకందారులు, పశువులు/కోళ్ల పెంపకందారులు, ప్రాసెసింగ్, వ్యాపారాలు, వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు, గ్రామీణ వ్యవస్థాపకులు, సాంప్రదాయ విజ్ఞానవంతులు.. అధికారిక లేదా అనధికారిక పనిలో సమగ్రమయ్యే మహిళలే.. భూమి యాజమాన్య హక్కులు ఉన్నా లేకున్నా సరే.. వీరంతా ఆర్థిక సాధికారత రాదు. వారి శారీరక, మానసిక శ్రేయస్సును ఈ మహిళలు, వైకల్యాలున్న మహిళలు, శరణార్థులు, పలస వచ్చి వ్యవసాయం, ఆహార శుద్ధి పనులతో పాటుపోసుకుంటున్న మహిళలు కూడా ఈ కోవలోని వారే. వ్యవసాయం, ఆహార రంగాల్లో మహిళల స్థితిగతులు, లింగ అసమానతల స్థాయి, వర్తమాన వివక్షల నేపథ్యంలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న అసమానతల వల్ల కలుగుతున్న ప్రమాదాలను ఎఫ్ఎఫ్ఐ నివేదికలు నొక్కి చెబుతున్నాయి.

రైతులతో పోల్చితే చాలా మంది మహిళా రైతులు చిన్న కమర్షల్ సేద్యం చేస్తున్నారు. వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలు, ఆహార పరిశ్రమల్లో పనిచేసే మహిళల సంపాదన పురుషుల కన్నా 22% తక్కువ. మహిళా రైతులపై పాలం పనులతో పాటు ఇంటి సంరక్షణ పని భారం అధికంగా ఉంటుంది. ఇంటి పనులకు ప్రత్యేక ఆదాయం ఉండదు. అసలు ఆ శ్రమ విలువ లెక్కలోకి రాదు. పని చేసినా ఆర్థిక సాధికారత రాదు. వారి శారీరక, మానసిక శ్రేయస్సును ఈ వేతనం లేని పని భారం దెబ్బతీస్తుంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా మహిళలు, బాలికలకు తమ కుటుంబ సభ్యుల కోసం చేసే వేతనం లేని సంరక్షణ పని విలువ ఏలా కనీసం 10.8 లక్షల కోట్ల డాలర్లని ఎఫ్ఎఫ్ఐ లెక్కగొంది. ప్రణాళికాబద్ధమైన పథకాల ద్వారా గ్రామీణ మహిళలను సాధికారపరిచి 5.8 కోట్ల మంది ఆదాయం పెరుగుతుంది. 23.5 కోట్ల మందికి ఒడిదుడుకుల్ని తట్టుకునే శక్తి పెరుగుతుంది. అయిప్పటికీ ఈ దిశగా కృషి జరగటం లేదు. తీవ్రమైన వేడి,

కరువుల నేపథ్యంలో పురుషుల కంటే మహిళలపై ఎక్కువ పని భారం పడుతుంది. లింగపరమైన అంతరాలను రూపుమాపితే ప్రపంచ స్థూల దేశీయోత్పత్తి ఏలా లక్ష కోట్ల డాలర్ల మేరకు పెరుగుతుంది. 4.5 కోట్ల మంది ఎదుర్కొంటున్న ఆహార అభద్రతను తగ్గించవచ్చు. ఆహార అభద్రత బాధితుల్లో మహిళల సంఖ్య ఎక్కువ. ఉపాధి, విద్యావకాశాలు, ఆదాయంలో లింగపరమైన అంతరం తగ్గించగలిగితే మహిళల్లో ఆహార అభద్రతను 52% తొలగించవచ్చని ఎఫ్ఎఫ్ఐ నివేదిక తెలిపింది. మహిళలకు భూమి హక్కులు కల్పిస్తే వ్యవసాయం, ఆహార వ్యవస్థలు, గ్రామీణాభివృద్ధికి.. మొత్తంగా సమాజాభివృద్ధికి సహాయపడుతుంది. భూమి యాజమాన్య హక్కు విషయాల్లో లింగ వివక్ష రాజ్యం ఏలుకోంది. సాగు భూమిపై మహిళలకు మరింతగా హక్కులు కల్పిస్తే వారి సాధికారత, పెట్టుబడి సామర్థ్యం, స్థిరత్వం, సమస్యలను ఎదుర్కొనే శక్తి పెరుగుతుంది. భూమి హక్కున్న మహిళా రైతుకు సేవల లభ్యత మెరుగవుతుంది. లింగ ఆధారిత హింస తగ్గుతుందని ఎఫ్ఎఫ్ఐ సూచిస్తోంది.

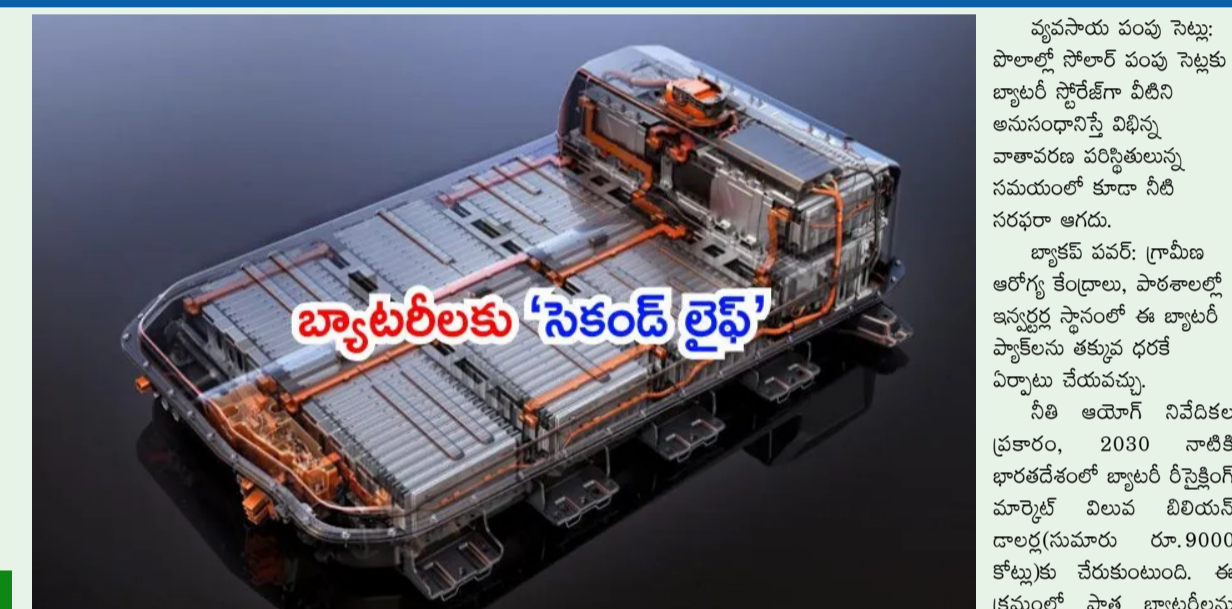
గడ్డిభూముల సంవత్సరం కూడా !
2026ను మహిళా రైతుల సంవత్సరంతో పాటు గడ్డి భూములు, సంచార పశుకాపరణ సంవత్సరంగానూ ఉపయోగించాలని ఐక్యరాజ్యసమితి పిలుపునిచ్చింది. గడ్డి భూములు, సవనాలు, పొదలతో నిండిన బంజరప్రదేశాలు, ఎడారులు, చిత్తడి భూములు, కొండలు గుట్టలున్న ప్రాంతాల విస్తీర్ణం భూతలమీద సగానికి సగం ఉంటుంది. ఈ ప్రాంతాలను పర్యావరణ పాతమైన రీతిలో నిర్వహించటం జీవవైవిధ్యం, పచ్చని పరిరక్షణకు, కర్షణ నిర్వహణకు అవసరం. గొర్రెలు, మేకలు, ఆవులు, గోదేలు వంటి సుమారు 100 కోట్ల పశువులను బంజర భూములు, పచ్చికబయళ్లలో మేపుకుంటూ ఎంతో మంది సంచార పశుకాపరణ తరతరాలుగా జీవనం సాగిస్తున్నారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా భూముల్లో దాగి ఉన్న నిర్వహణ నిర్వహణ 30% ఈ భూముల్లోనే ఉంది. భూజనం పెరగటం వల్ల ఈ భూముల్లోని సగం కర్షణం వాతావరణంలో కలిసినట్లు అంచనాలు ఉన్నాయి. ఫలితంగా ఈ భూములపై ఆధారపడి ఉన్న ప్రజలు జీవనోపాధులు ప్రమాదంలో పడుతున్నారు. గడ్డి భూములు, చిత్తడి నేలల పరిరక్షణకు పాలకులు శ్రద్ధతీసుకొని పెట్టుబడులు పెట్టాలని ఎఫ్ఎఫ్ఐ పిలుపునిచ్చింది. ఈ భూములను పరిరక్షించటం ద్వారా పంట పొలాలకూ మేలు జరుగుతుంది.

వ్యర్థాలుగా కాదు.. వెలుగుల దిశగా అడుగులు

ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల వాడకం ఏలా పెరుగుతోంది. వాహనదారుల్లో పర్యావరణంపై అవగాహన అధికమవుతోంది. భారత రోడ్లపై గతేడాది దాదాపు 15 లక్షలకు పైగా ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలు రోడ్లకడం పర్యావరణ స్పృహకు అనుకూలం. అయితే, ఈ వాహనాల్లో కీలక భాగంగా ఉన్న బ్యాటరీలను ఎలా వదులుతుంటే అయిపోతే, తీరిపోతే పరిస్థితి ఏంటి అనేది ఇప్పుడు ప్రశ్న. తాజా అంచనాల ప్రకారం 2030 నాటికి దేశంలో ఏలా 50,000 టన్నులకు పైగా బ్యాటరీ వ్యర్థాలు పోగుపడనున్నాయి. కానీ, ఈ వ్యర్థాలను పర్యావరణ ముప్పుగా కాకుండా ఒక అద్భుతమైన ఆర్థిక అవకాశంగా మార్చే దిశగా భారత్ అడుగులు వేస్తోంది.

సాధారణంగా 8 నుంచి 10 ఏళ్లు భారత ప్రభుత్వం ఫేమ్ 2 పథకం ద్వారా ఈవీలను ప్రోత్సహిస్తున్న తరుణంలో వచ్చే దశాబ్ద కాలంలో లక్షలాది టన్నుల బ్యాటరీ వ్యర్థాలు పోగుపడతాయని అంచనా. వీటిని సరైన పద్ధతిలో నిర్వహించకపోతే అందులోని రసాయనాలు భూగర్భ జలాలను, పర్యావరణాన్ని కలుషితం చేసే ప్రమాదం ఉంది.

రీసైక్లింగ్ ప్రక్రియ
బ్యాటరీలను కేవలం వ్యర్థాలుగా చూడకుండా రీసైక్లింగ్ ద్వారా కలిగే ప్రయోజనాలపై దృష్టి సారించాలి. కొన్ని పద్ధతుల ద్వారా పాత బ్యాటరీల నుంచి లిథియం, కోబాల్ట్, నికెల్, మాంగనీస్ వంటి విలువైన లోహాలను 90% పైగా తిరిగి పొందవచ్చు. భారతదేశంలో లిథియం నిల్వలు తక్కువ. రీసైక్లింగ్ పెరిగితే ఇతర దేశాలపై ఆధారపడటం తగ్గుతుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇటీవల ప్రకటించిన 'బ్యాటరీ వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్ రూల్స్ (2022)' ప్రకారం తయారీదారులే బ్యాటరీల సేకరణ, రీసైక్లింగ్కు బాధ్యత వహించాలి.

బ్యాటరీలను పంపు సెట్లు: పొలాల్లో సోలార్ పంపు సెట్లకు బ్యాటరీ స్టోరేజీగా వీటిని అనుసంధానిస్తే విభిన్న వాతావరణ పరిస్థితులను సమయంలో కూడా నీటి సరఫరా అగదు. బ్యాకప్ పవర్: గ్రామీణ ఆరోగ్య కేంద్రాలు, పాఠశాలల్లో ఇన్సర్షన్ స్థానంలో ఈ బ్యాటరీలను వాడతూ తక్కువ ధరకే విద్యుత్ చేయవచ్చు. నీటి ఆయోగ్ నివేదికల ప్రకారం, 2030 నాటికి భారతదేశంలో బ్యాటరీ రీసైక్లింగ్ మార్కెట్ విలువ బిలియన్ డాలర్ల(సుమారు రూ.9000 కోట్లు) చేరుకుంటుంది. ఈ క్రమంలో పాత బ్యాటరీలను గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణకు వాడటం వల్ల గ్రీన్ ఎనర్జీ లక్ష్యం సులభమవుతుంది. 2027-28 ఆర్థిక సంవత్సరం నుంచి కొత్త బ్యాటరీల తయారీలో కనీసం 5% రీసైక్లింగ్ చేసిన పదాలను వాడాలనే నిబంధనను ప్రభుత్వం తప్పనిసరి చేసింది. టాటా కన్సల్టెన్సీ సర్వీసెస్ (టీసీఎస్), లోహమ్ వంటి సంస్థలు ఇప్పటికే పాత ఈవీ బ్యాటరీలను ఎనర్జీ స్టోరేజీలుగా మార్చి గ్రామాల్లో విద్యుత్ సరఫరాకు ప్రయోగాలు చేస్తున్నాయి. రీసైక్లింగ్ ద్వారా లభించే లిథియం, కోబాల్ట్ ధరలు కొత్త ఖనిజాల తక్కువ కంటే 25% తక్కువగా ఉండే అవకాశం ఉంది. ఇది ఈవీ ధరలు తగ్గడానికి కూడా దోహదపడుతుంది.

సామాన్యుడి చేతిలో సమస్తం!

ఒకప్పుడు కంప్యూటర్ అంటేనే ఏంకా చూసిన పల్లె ప్రజలు ఇప్పుడు తమ చేతిలో ఉన్న స్మార్ట్ఫోన్తో ప్రపంచంలోని అన్ని విషయాలను తెలుసుకుంటున్నారు. టెక్నాలజీ ప్రభుత్వం అని ఇప్పుడు చాలా మందికి అర్థమైపోయింది. ఇంటెలిజెన్స్ (ఏబి) అందుబాటులోకి వచ్చింది. చాట్జీవీ, జెమిని.. వంటివి కేవలం సగంకాలే, సాఫ్ట్వేర్ ఇంజనీర్లకే పరిమితం కాకపోయింది. పంటకు పట్టిన తెగులును ఫోటో తీసి పరిష్కారం అడగే రైతునుంచి, ప్రభుత్వ ఆయుష్షు ఎంతకాలం ఉంటుంది అన్నది కేవలం జన్యువులపై మాత్రమే ఆధారపడదని, జీవనశైలి, రోజూవారీ అలవాట్లు కూడా పెద్ద పాత్ర పోషిస్తాయని తాజా పరిశోధనలు సూచిస్తున్నాయి. ఆరోగ్యంగా ఎక్కువకాలం జీవించడం అనేది ఇప్పుడు వైద్య రంగంలో ప్రధాన చర్చగా మారింది. ముఖ్యంగా వ్యాయామం, ఆహారం, నిద్ర, ఒత్తిడి నియంత్రణ, ధూమపానం, మద్యం వినియోగం, సామాజిక సంబంధాలు వంటి అంశాలు ఆరోగ్యకర వృద్ధాప్యంపై గణనీయమైన ప్రభావం చూపుతున్నాయని నిపుణులు చెబుతున్నారు. ఇటీవల ఆక్స్ఫర్డ్లో నిర్వహించిన స్మార్ట్ ఏజింగ్ సమ్మిట్లో విడుదలైన నివేదిక ప్రకారం, మనుషుల ఆరోగ్యకరమైన ఆయుష్షుపై వారి నియంత్రణ ఇప్పటివరకు అనుకున్నదానికంటే చాలా ఎక్కువగా ఉందని వెల్లడైంది. దీర్ఘాయుష్షు అంటే కేవలం ఎక్కువ సంవత్సరాలు జీవించడం మాత్రమే కాకుండా, వ్యాధులు లేకుండా ఆరోగ్యంగా జీవించే సంవత్సరాలను పెంచడం అని పరిశోధకులు స్పష్టం చేస్తున్నారు.

సామాన్యుల కోసం టెక్ కంపెనీలు వ్యూహాలు
చదవడం, రాయడం రాని వారు కూడా తమ మాతృభాషలో మాట్లాడి సమాచారాన్ని పొందాలి గూగుల్, మైక్రోసాఫ్ట్ వంటి కంపెనీలు వాయిస్ అసిస్టెంట్లను అభివృద్ధి చేశాయి. మైక్రోసాఫ్ట్ అభివృద్ధి చేసిన ఛాట్జీ వంటి ప్రభుత్వ ఏబి ప్రాజెక్టులు, గూగుల్ '1,000 లోగానే ఏబి మోడల్' ద్వారా స్థానిక మాండలికాల్లో ఏబి సర్వీసులు అందిస్తున్నారు. కొత్త యాపిలను డౌన్లోడ్ చేయడం కష్టంగా భావించే వారి కోసం నేరుగా వాట్సాప్ చాట్బాట్ ద్వారా ఏబి సేవలను అందుబాటులోకి తెచ్చారు.

గ్రామ స్థాయిలో ఏబి అలా ఉపయోగపడుతుంది?
వ్యవసాయానికి సంబంధించి వేల స్పృహ, వాతావరణ పరిమితంగానే ఉంటుందని, పర్యావరణం, ప్రవర్తనా అలవాట్లు మరింత ప్రభావం చూపుతున్నాయని వెల్లడైంది. దశాబ్దాల పాటు కొనసాగిన అలవాట్లు గుండెజబ్బులు, టైప్-2 డయాబెటీస్, కొన్ని రకాల క్యాన్సర్లు, ఊబకాయం, మతిమరుపు వంటి సమస్యల ప్రమాదాన్ని ప్రభావితం చేయగలవని నిపుణులు చెబుతున్నారు. కుటుంబ చరిత్రలో వ్యాధులు ఉన్నప్పటికీ ఆరోగ్యకర జీవనశైలి వల్ల గణనీయమైన లాభాలు పొందవచ్చని వారు సూచిస్తున్నారు.

నిత్యం వ్యాయామం చేయాలి..
నిత్య వ్యాయామం ఆరోగ్యకర వృద్ధాప్యానికి అత్యంత ముఖ్యమైన అంశం. ఒకటిగా గుర్తించబడుతోంది. క్రమం తప్పకుండా నడక, తేలికపాటి వ్యాయామం వంటి శారీరక చలనం గుండె ఆరోగ్యం, రక్తంలో చక్కెర నియంత్రణ, కండరాల బలం, మెదడు పనితీరు, మానసిక ఆరోగ్యానికి మేలు చేస్తుందని వైద్యులు చెబుతున్నారు. రోజూ కొద్దిసేపు నడవడం కూడా దీర్ఘకాలిక వ్యాధులు, అకాల మరణాల ప్రమాదాన్ని తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది. నిద్ర, ఒత్తిడి కూడా ఆయుష్షుపై ప్రభావం చూపుతున్న కీలక అంశాలుగా మారాయి. సరైన నిద్ర లేకపోతే ఆధిక రక్తపోటు, ఊబకాయం, డిప్రెషన్, రోగనిరోధక శక్తి తగ్గడం వంటి సమస్యలు వచ్చే ప్రమాదం ఉంటుంది. దీర్ఘకాలిక ఒత్తిడి తగ్గించే ఇన్ఫ్లమేషన్ (పాపు), కార్డియో సైనికాల పెరిగి గుండె, మెటబాలిక్ ఆరోగ్యంపై ప్రభావం చూపిస్తాయని నిపుణులు హెచ్చరిస్తున్నారు. భావోద్వేగ సమతుల్యత, విశ్రాంతి, సామాజిక మద్దతు కూడా ఆరోగ్యకర వృద్ధాప్యంలో ముఖ్య పాత్ర పోషిస్తున్నాయని చెబుతున్నారు.

ఎక్కువ కాలం బతకడం కాదు.. బతికినంత కాలం రోగాలు లేకుండా ఉండడమే ముఖ్యం.. సైంటిస్టుల అధ్యయనాలు..

సమతుల్య ఆహారం కూడా..
ఆహారపు అలవాట్లు విషయంలో కూడా సమతుల్యమైన పోషకాహారం కీలకమని పరిశోధకులు చెబుతున్నారు. కూరగాయలు, పండ్లు, పూర్ణ ధాన్యాలు, పప్పులు, డిప్రెషన్, ఆరోగ్యకర కొవ్వులు ఎక్కువగా ఉండే ఆహారం దీర్ఘాయుష్షుతో సంబంధం కలిగి ఉందని అధ్యయనాలు సూచిస్తున్నాయి. మరోవైపు అధికంగా ప్రాసెస్డ్ ఫుడ్స్, చక్కెర పదార్థాలు, ధూమపానం వంటి అలవాట్లు ఆరోగ్యంపై ప్రతికూల ప్రభావం చూపిస్తాయి. ఒంటరితనం, సామాజిక దూరం కూడా ఆరోగ్యంపై ప్రభావం చూపిస్తాయి. మంచి సామాజిక సంబంధాలు మానసిక డైరెక్షన్, తక్కువ ఒత్తిడి, మెరుగైన

